

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
สารบัญ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๐
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
องค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ.....	13
ความเป็นมาเกี่ยวกับการสาธารณสุขมูลฐานและการส่งเสริมสุขภาพ.....	17
แบบจำลองการวางแผนการส่งเสริมสุขภาพ (PRECEDE-PROCEED Model).....	19
การประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการงานสุขภาพ.....	25
แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 10 ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา และพัฒนางานสาธารณสุขชายแดนและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	27
ประเทศพม่าและภาวะสุขภาพของประชาชนในภาคตะวันออกของ ประเทศพม่า.....	35
ปัญหาและผลกระทบของแรงงานต่างด้าวและผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน... แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน.....	40 43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	45
แนวคิดเกี่ยวกับวิทยาการวิจัย.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
รูปแบบการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ตอนที่ 1 บริบทชุมชนหมู่บ้านห้วยขาน.....	80
ตอนที่ 2 สภาพปัญหา และลักษณะการจัดการดูแลสุขภาพของผู้ป่วย ย้ายถิ่นจากรัฐงานที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านห้วยขาน.....	87
ตอนที่ 3 ปัจจัยกำหนดสุขภาพของผู้ป่วยย้ายถิ่นจากรัฐงานที่อาศัยอยู่ ในหมู่บ้านห้วยขาน.....	111
ตอนที่ 4 รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของผู้ป่วย ย้ายถิ่นจากรัฐงานที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	124
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	157
สรุปผลการวิจัย.....	157
อภิปรายผล.....	172
ข้อเสนอแนะ.....	184

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	186
ประวัติผู้วิจัย.....	192
ภาคผนวก.....	194
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้วิจัยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย.....	195
ภาคผนวก ข ปัญหาด้านสังคมที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต.....	196
ภาคผนวก ค แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม.....	213
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ.....	231

ญ

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย และการใช้เครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูล.....	78
4.1 กลุ่มอายุของประชากรแฝงที่ เป็นผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐน่านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ห้วยขาน.....	85

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพ และปัจจัยกำหนดสุขภาพ.....	17
2.2 แบบจำลอง PRECEDE-PROCEED.....	24
2.3 แผนภาพแสดงแนวคิดเสริมสุขภาพเพื่อเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข.....	34
2.4 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ เลวิน.....	55
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	66
4.1 ภาพถ่ายความเสื่อมโทรมบ้านห้วยขาน.....	81
4.2 แผนที่เดินเท้าหมู่บ้านห้วยขาน.....	83
4.3 สภาพการปลูกบ้านเรือนที่อยู่อาศัยทั่วไปในหมู่บ้านห้วยขาน.....	84
4.4 การปลูกบ้านของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	86
4.5 การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และทำความเข้าใจในกระบวนการวิจัยสุขภาพ ชุมชน (PRECEDE) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 109 คน.....	87
4.6 การสนทนากลุ่ม ในกระบวนการวิจัยสุขภาพชุมชน (PRECEDE).....	89
4.7 สภาพบริเวณที่ตั้งขยะของหมู่บ้านห้วยขาน.....	90
4.8 ร้านขายของชำในหมู่บ้านห้วยขาน.....	92
4.9 แผนที่ความคิดการบริการจากภาครัฐที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อพยพย้ายถิ่น จากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	93
4.10 การทิ้งขยะเคมีที่ใช้ในการเกษตรภายในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัยของผู้อพยพย้ายถิ่น จากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	95
4.11 ผู้ช่วยนักวิจัยทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ.....	97
4.12 แผนที่ความคิดสภาพชุมชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน ในหมู่บ้านห้วยขาน.....	98
4.13 แผนที่ความคิดการปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานใน หมู่บ้านห้วยขานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต.....	99
4.14 แผนที่ความคิด ความต้องการและความคาดหวังในชีวิต ของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน ในหมู่บ้านห้วยขาน.....	100

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.15 แผนที่ความคิด การวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อพยพ ย้ายถิ่นจากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	102
4.16 ผู้ช่วยวิจัยสนทนากลุ่มในกระบวนการวินิจฉัยชุมชน (PRECEDE).....	103
4.17 แผนที่ความคิด ปัญหาด้านสุขภาพชุมชนของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน ในหมู่บ้านห้วย.....	105
4.18 แผนที่ความคิด ปัญหาด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เป็นสาเหตุของ การเจ็บป่วยของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	107
4.19 แผนที่ความคิด สาเหตุของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อสุขภาพของผู้อพยพย้ายถิ่น จากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	109
4.20 การระดมสมองเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์สุขภาพชุมชน.....	110
4.21 แผนที่ความคิด วิสัยทัศน์สุขภาพชุมชนของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน ในหมู่บ้านห้วยขาน.....	111
4.22 แผนที่ความคิด ปัจจัยกำหนดสุขภาพส่วนบุคคลของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน ในหมู่บ้านห้วยขาน.....	114
4.23 การสนทนากลุ่มย่อยในกระบวนการวินิจฉัยสุขภาพชุมชน (PRECEDE).....	116
4.24 ผู้ช่วยวิจัยทำการการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ.....	117
4.25 แผนที่ความคิด ปัจจัยกำหนดสุขภาพด้านสิ่งแวดล้อมของผู้อพยพย้ายถิ่นจาก รัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	118
4.26 แผนที่ความคิด ปัจจัยกำหนดสุขภาพด้านระบบบริการสาธารณสุขของผู้อพยพ ย้ายถิ่นจากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	121
4.27 การประชุมในหัวข้อ “การจัดทำแผนการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน” วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ.2554 ณ ที่ทำการผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านห้วยขาน.....	126
4.28 การทำความสะอาดและปรับปรุงบ้านเช่าของนักวิจัยให้เป็นศูนย์เรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพระดับหมู่บ้าน.....	129

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.29 การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพระดับหมู่บ้าน โดยมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ให้เกียรติเปิดป้ายศูนย์เรียนรู้ฯ.....	129
4.30 การอบรมเรื่องโรคใกล้ตัว และการจัดผู้ยาและการใช้ยาสามัญประจำบ้านอย่างถูกวิธี...	130
4.31 กลุ่มตัวอย่างอยู่เวรจำหน่ายยาในช่วงเวลา 18.30 น.-0.00 น. ทุกวัน.....	130
4.32 แบบร่างเครื่องกรองน้ำทำจากกระบอกไม้ไผ่.....	132
4.33 การตัดไม้หอกจากป่าเพื่อนำมาทำเครื่องกรองน้ำ และการร่อนกรวดและทรายเพื่อทำสารกรอง.....	132
4.34 การทำความสะอาดวัสดุที่จะทำเครื่องกรองน้ำ และการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการของเครื่องกรองน้ำไม้ไผ่.....	132
4.35 เครื่องกรองน้ำไม้ไผ่ที่ติดตั้งอยู่ในบ้านของผู้พยายายถิ่นจากรัฐฉานในหมู่บ้านห้วยขาน.....	133
4.36 การทำความสะอาดและการคั้นน้ำกะไคร้หอม.....	134
4.37 การบรรจุขวดเพื่อเตรียมนำไปแจกจ่ายให้แก่เพื่อนบ้านในหมู่บ้านห้วยขาน.....	134
4.38 ขาพากันยุงจากตะไคร้หอม.....	135
4.39 การทำธงและการนำธงปักธงหน้าบ้านเพื่อแสดงว่าเจ้าของบ้าน ยังทำความสะอาดไม่เรียบร้อย.....	136
4.40 การออกเดินเยี่ยมบ้านเพื่อทำการคัดสินการประกวบ้านน้ำอยู่.....	136
4.41 ผู้ชนะเลิศการประกวบ้านน้ำอยู่.....	137
4.42 กลุ่มตัวอย่างพาเพื่อนบ้านเยี่ยมศูนย์เรียนรู้ฯ และถ่ายทอดความรู้เรื่องสุขภาพต่างๆ	138
4.43 เด็กที่เป็นบุตรหลานของกลุ่มตัวอย่างร่วมเรียนรู้และระบายสีสื่อสุขภาพสองภาษาเพื่อแจกจ่ายเพื่อนบ้าน.....	138
4.44 การออกแบบและตัดเย็บหน้ากากอนามัย.....	139
4.45 หน้ากากอนามัยที่ประดิษฐ์ได้(ซ้าย) เทียบกับหน้ากากอนามัยที่มีขายตามท้องตลาด(ขวา)	139
4.46 การประชุมการประชุม และสรุปผลการปฏิบัติตามแผนงานการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน (1)	140

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.47 การประชุมการประเมิน และสรุปผลการปฏิบัติตามแผนงานการสร้างเสริมสุขภาพ ชุมชน (2)	144
4.48 การจัดการปัจจัยกำหนดสุขภาพที่เอื้อต่อการมีสุขภาพะของผู้อพยพย้ายถิ่นจาก รัฐฉานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	149
4.49 การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของ ผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	152
4.50 การดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ในรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานในจังหวัด แม่ฮ่องสอน.....	154
4.51 รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานที่อาศัยอยู่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอน.....	156
5.1 สภาพปัญหา และลักษณะการจัดการดูแลสุขภาพของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉาน ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	162
5.2 ปัจจัยกำหนดสุขภาพของผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานที่อาศัยอยู่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอน.....	167
5.3 รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพผู้อพยพย้ายถิ่นจากรัฐฉานที่อาศัยอยู่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอน.....	171